

TTM3501

วิชาผดุงครรภ์สำหรับการแพทย์แผนไทยประยุกต์

(Midwifery for Applied Thai Traditional Medicine)

สาขาวิชาการการแพทย์แผนไทยประยุกต์
วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
วิทยาเขตสมุทรสงคราม

ชี้แจงรายวิชาผดุงครรภ์

รหัสและชื่อรายวิชา

- ภาษาไทย TTM3501 ผดุงครรภ์สำหรับการแพทย์แผนไทยประยุกต์
- ภาษาอังกฤษ TTM3501 Midwifery for Applied Thai Traditional Medicine
- จำนวนชั่วโมง 2 หน่วยกิต (ทฤษฎี-ปฏิบัติ-ค้นคว้า: 1-2-3 ชั่วโมง/สัปดาห์)

จุดมุ่งหมายของรายวิชา เพื่อให้นักศึกษา

1. มีความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาของหญิงที่ตั้งครรภ์ เจริญเติบโตของการที่ อยู่ในครรภ์ การดูแลตลอดระยะการตั้งครรภ์ กลไกการคลอด และการดูแลหลังคลอด
2. มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติการทำคลอดรายปกติ การให้ความรู้สุขศึกษาเกี่ยวกับหญิงตั้งครรภ์และมารดาหลังคลอด

คำอธิบายรายวิชา

การวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาของการตั้งครรภ์ การฝากครรภ์ ความผิดปกติที่พบบ่อย และการดูแลหญิงตั้งครรภ์ ในระยะตั้ง ครรภ์ ระยะคลอดและหลังคลอด หลักการทำคลอดในรายปกติ การดูแลทารก และการวางแผนครอบครัว การเทียบโรคกับคัมภีร์การ แพทย์แผนไทย และการส่งเสริมสุขภาพมารดาหลังคลอดด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย

**ชี้แจงคะแนนวิชา TTM3501 ผดุงครรภ์สำหรับการแพทย์แผนไทยประยุกต์
(Midwifery for Applied Thai Traditional Medicine) ปีการศึกษา 2/2567
สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**

กิจกรรม	คะแนน
คะแนนสอบย่อย (ทฤษฎี + ปฏิบัติ)	50
คะแนนประมวลความรู้	30
ส่งงาน	5
ท่องผดุงครรภ์	5
นำเสนอการสอนสุขศึกษา ANC - PP	5
จิตพิสัย	5
รวม	100

คะแนนต่ำ	คะแนนสูง	เกรด
54	57	D+
58	61	C-
62	65	C
66	69	C+
70	73	B-
74	77	B
78	81	B+
82	85	A-
86	100	A

ตารางการเรียนการสอนวิชา TTM3501 ผดุงครรภ์สำหรับการแพทย์แผนไทยประยุกต์ (Midwifery for Applied Thai Traditional Medicine) ปีการศึกษา 2/2568

คาบที่	วัน เดือน ปี	09.00 - 12.00	13.00 - 16.00	อาจารย์ผู้สอน	ห้องเรียน	หมายเหตุ
1	6 ธ.ค. 2568	<ul style="list-style-type: none"> บทบาทผู้วิชาผดุงครรภ์ ชี้แจงกิจกรรมในรายวิชา การผดุงครรภ์ไทย <ul style="list-style-type: none"> - การดูแลหญิงตั้งครรภ์และหลังคลอด แบบบูรณาการกับศาสตร์การแพทย์แผนไทย 	<ul style="list-style-type: none"> กายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาของการตั้งครรภ์ การเจริญเติบโตของทารกในครรภ์ 	อ. พท.ป. อนงค์นุช ทุมบืด	ออนไลน์	
2	13 ธ.ค. 2568	<ul style="list-style-type: none"> การฝากครรภ์ และการตรวจครรภ์ ฝึกปฏิบัติซักประวัติ, ตรวจครรภ์ และบันทึกข้อมูลคนไข้ 	ฝึกปฏิบัติการดูแลมารดาหลังคลอด แบบบูรณาการกับศาสตร์การแพทย์แผนไทย	อ. พท.ป. อนงค์นุช ทุมบืด	2402 และ 2401 และ รพ. แพทย์แผน	
3	20 ธ.ค. 2567	<ul style="list-style-type: none"> บทบาทการคลอด และระยะต่างๆ ของการคลอด การดูแลมารดาและทารกหลังคลอด และการวางแผนครอบครัว การซักประวัติและการบันทึกข้อมูล 	<ul style="list-style-type: none"> ฝึกปฏิบัติซักประวัติและการบันทึกข้อมูลคนคลอด ฝึกปฏิบัติซักประวัติ, ตรวจมารดาหลังคลอด และบันทึกข้อมูลคนไข้ 	อ. พท.ป. อนงค์นุช ทุมบืด และอาจารย์ทีม	2402 และ 2401	
4	10 ม.ค. 2569	สอบย่อย ทฤษฎี	สอบย่อย ปฏิบัติ		2402	
5	17 ม.ค. 2569	<ul style="list-style-type: none"> การดูแลมารดาหลังคลอด และทารกหลังคลอด <ul style="list-style-type: none"> การประคบเต้านมมารดาหลังคลอด อาบน้ำทารกหลังคลอด การซักประวัติ-บันทึกข้อมูล 	<ul style="list-style-type: none"> ฝึกปฏิบัติการซักประวัติ-บันทึกข้อมูลมารดาหลังคลอด และเด็กทารกแรกเกิด ฝึกปฏิบัติการประคบเต้านมมารดาหลังคลอด ฝึกปฏิบัติอาบน้ำทารกหลังคลอด 	อ. พท.ป. อนงค์นุช ทุมบืด อ. พท.ป. พันธุ์ทิภา พุทธเมฆ	2402 และ 2401	
6	31 ม.ค. 2569	สอบย่อยปฏิบัติประคบเต้านมมารดาหลังคลอด และอาบน้ำทารกแรกเกิด			2402 และ 2401	
7	7 ก.พ. 2569	<ul style="list-style-type: none"> การคลอด และระยะต่างๆ ของการคลอด การทำคลอดทารก และทำคลอดรก 	ฝึกปฏิบัติการทำคลอดทารก และทำคลอดรก	อ. พิเศษ	2402 และ 2401	
8	14 ก.พ. 2569	สอบย่อย ทฤษฎี		อ. พท.ป. อนงค์นุช ทุมบืด	2402	
9	21 ก.พ. 2569	ฝึกปฏิบัติการทำคลอดทารก และทำคลอดรก	ฝึกปฏิบัติการทำคลอดทารก และทำคลอดรก	อ. พิเศษ	2402 และ 2401	
10	28 ก.พ. 2569	สอบย่อย ปฏิบัติ การทำคลอดทารก และทำคลอดรก		อ. พิเศษ	2402 และ 2401	
11	7 มี.ค. 2569	<ul style="list-style-type: none"> การดูแลทารกแรกเกิด (รับเด็ก) การดูแลมารดาหลังคลอด 2 ชั่วโมง 	<ul style="list-style-type: none"> ฝึกปฏิบัติการดูแลทารกแรกเกิด (รับเด็ก) ฝึกปฏิบัติการดูแลมารดาหลังคลอด 2 ชั่วโมง 	อ. พิเศษ	2402 และ 2401	
12	14 มี.ค. 2569	สอบย่อยปฏิบัติการดูแลทารกแรกเกิด (รับเด็ก)		อ. พิเศษ	2402 และ 2401	
13	21 มี.ค. 2569	นำเสนอแผนการสอนสุขศึกษา ANC และ PP รอบที่ 1		อ. พท.ป. อนงค์นุช ทุมบืด	2402	
14	28 มี.ค. 2569	นำเสนอแผนการสอนสุขศึกษา ANC และ PP รอบที่ 2		อ. พท.ป. อนงค์นุช ทุมบืด	2402	
15	4 เม.ย. 2569	สอบประมวลความรู้ทฤษฎี		อ. พท.ป. อนงค์นุช ทุมบืด		

กิจกรรมปฏิบัติผดุงครรภ์

1) กิจกรรมท่องจำผดุงครรภ์

- กำหนดการดำเนินกิจกรรม **ระหว่างวันที่ ธันวาคม 2568 ถึง 14 มีนาคม 2569**

2) ทำแผนการสอนสุขศึกษา ANC และ PP

- แบ่งกลุ่มกลุ่มละ 3 คน เลือกหัวข้อของสอนสุขศึกษา ANC และ PP อย่างละ 1 เรื่อง
- กำหนดการดำเนินกิจกรรม **ระหว่างวันที่ ธันวาคม 2568 ถึง 15 มีนาคม 2569**
 - กำหนดส่งงานรอบที่ 1: ANC วันที่ 20 ธันวาคม 2568
 - กำหนดส่งงานรอบที่ 1: PP วันที่ 10 มกราคม 2569
 - กำหนดส่งงานรอบที่ 2: ANC วันที่ 31 มกราคม 2569
 - กำหนดส่งงานรอบที่ 2: PP วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2569
 - กำหนดส่งงานรอบที่ 3: ANC วันที่ 7 มีนาคม 2569
 - กำหนดส่งงานรอบที่ 3: PP วันที่ 14 มีนาคม 2569
 - **นำเสนอแผนการสอนสุขศึกษาANC และ PP วันที่ 21 มีนาคม 2569**
 - **นำเสนอแผนการสอนสุขศึกษา ANC และ PP พร้อมสื่อการสอน รอบที่ 2 วันที่ 28 มีนาคม 2569**

กิจกรรมปฏิบัติ

แผนการสอนสุขศึกษาหญิงฝากครรภ์ (ANC)

1. เรื่องเกี่ยวกับ **อาหารและโภชนาการสำหรับหญิงตั้งครรภ์ ทั้ง 3 ไตรมาส (เน้นอาหารบำรุงเลือด และบำรุงทารกในครรภ์)**
2. เรื่องเกี่ยวกับ **ท่ากายบริหารสำหรับหญิงตั้งครรภ์ (ปลอดภัย 3 ไตรมาส)** เป้าหมาย: ลดปวดหลัง-เอว-ไหล่, แก้ตั้งสะโพก, ลดบวมขา, ปรับท่าทาง (Posture)
3. เรื่องเกี่ยวกับ **อันตรายจากควันทูหรือต่อทากรก**
4. เรื่องเกี่ยวกับ **ปัจจัยเสี่ยงของการคลอดก่อนกำหนด และอาการครรภ์เป็นพิษ โรคเบาหวาน โรคความดัน หรือโรคต่างๆ ที่จะเกิดระหว่างตั้งครรภ์ (ภาวะครรภ์เสี่ยง)**
5. เรื่องเกี่ยวกับ **พัฒนาการของทารกในครรภ์, วิธีการนับลูกดิ้น และอาการผิดปกติของหญิงตั้งครรภ์ที่ต้องรีบมาพบแพทย์**
6. เรื่องเกี่ยวกับ **การดูแลตนเองขณะตั้งครรภ์ การดูแลสุขภาพ และผิวพรรณ และการสวมใส่เสื้อผ้าของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 ไตรมาส**

กิจกรรมปฏิบัติ

แผนการสอนสุขศึกษามารดาหลังคลอด (PP)

1. เรื่องเกี่ยวกับ **อาหาร-สมุนไพรบำรุงน้ำนม และการอยู่ไฟแผนไทยอย่างปลอดภัย**
2. เรื่องเกี่ยวกับ **เทคนิคการบีบนม-ใช้เครื่องปั๊มนม และการเก็บรักษา น้ำนม**
3. เรื่องเกี่ยวกับ **ทำให้นมลูก, การดูแลอาการคัดตึงเต้านม, การนวดกระตุ้นน้ำนม และประคบเต้านม**
4. เรื่องเกี่ยวกับ **ลักษณะน้ำคาวปลา, การดูแลแผลฝีเย็บ หรือแผลผ่าตัด และอาการผิดปกติที่ต้องมาพบแพทย์ (ทั้งของแม่และการรก)**
5. เรื่องเกี่ยวกับ **การดูแลผิวพรรณด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทยสำหรับมารดาหลังคลอด**
6. เรื่องเกี่ยวกับ **ภาวะเศร้าหลังคลอด (Baby blues vs Postpartum depression) และการฟื้นฟูร่างกายแม่หลังคลอด: ทำกายบริหารลดปวดหลัง ไหล่ คอ**

กิจกรรมปฏิบัติ

แผนการสอนสุขศึกษา ANC และ (PP)

- จัดทำสื่อการสอน เช่น บอร์ด แผ่นพลิก โปสเตอร์ (เน้นรูปภาพ)
- จัดทำแผ่นพับ
- ตัวอย่าง

ครรภ์ภาวะเสี่ยง เช็ดได้ไม่ยากเกิน

อายุของคุณแม่

- ตั้งครรภ์โดยที่มีอายุน้อยกว่า 17 ปี
- ตั้งครรภ์เมื่ออายุมากกว่า 35 ปี

มีประวัติการตั้งครรภ์ผิดปกติ

- เคยมีทารกเสียชีวิตในครรภ์หรือเสียชีวิตเมื่อนางเกิด
- เคยแท้งเอง มากกว่า 3 ครั้งติดต่อกัน
- ทารกแรกคลอดมีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม หรือมากกว่า 4,000 กรัม
- มีภาวะครรภ์เป็นพิษ

มีปัญหาลูกขาดประจำตัว

- โรคความดันโลหิตสูง
- โรคเบาหวาน
- โรคหอบหืด
- โรคตับ
- โรคไต
- โรคหัวใจ
- โรคติดเชื้อต่างๆ

หมายเหตุ: (มีอาการดังต่อไปนี้ อย่างน้อย 1 อาการ น้ำหนักตัว เพิ่มขึ้น, บวม, ปวดศีรษะ, ความดันโลหิตสูง, ชูก้นในโลหิต, โกรธ, อุกฤษณ์น้อยลง และท้องไม่โตตามอายุครรภ์)

โดยเฉพาะโรคติดเชื้อ ทางเพศสัมพันธ์ เช่น โรคเอดส์ โรคซิฟิลิส

พฤติกรรมการใช้ชีวิต

- ดื่มเหล้า เบียร์ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
- ติดยาเสพติด หรือใช้สารเสพติดอื่นๆ

ภาวะครรภ์เสี่ยงมีอันตรายต่อทั้งตัวคุณแม่และการก็เป็นอย่างมาก ดังนั้น ควรปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์อย่างเคร่งครัด รวมไปถึงการตรวจครรภ์ให้ตรงตามนัดทุกครั้ง

ตัวอย่างแผนการสอน

ส่วนปก

แผนการให้ความรู้ทางสุขภาพ

เรื่อง

.....

วัน/เดือน/ปี

.....

ผู้ให้ความรู้

.....

วิทยาลัยสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วิทยาเขตสมุทรสงคราม

กลุ่มเป้าหมาย

.....

สถานที่ให้ความรู้

.....

แนวคิด

.....

วัตถุประสงค์

.....

ตัวอย่างแผนการสอน

วัตถุประสงค์	เนื้อเรื่อง	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	เวลา	การประเมินผล	
					วิธีการประเมิน	ผลการประเมิน
	<p>เนื้อหาประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none">• ส่วนที่ 1: ส่วนบทนำ/ เกริ่นนำ• ส่วนที่ 2: ส่วนของเนื้อหา• ส่วนที่ 3: ส่วนสรุป					

การเขียนอ้างอิง

- มี 2 แบบ ที่ต้องอยู่ในงานเขียน

ประเภทและรูปแบบวิธีการเขียนอ้างอิง

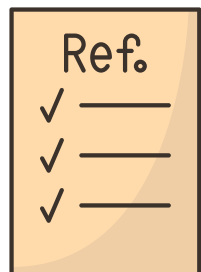
1) อ้างอิงในเนื้อหา

เขียนแทรกในหน้าเนื้อหา มี 2 แบบ คือ นามปี และเชิงอรรถ (รูปแบบ APA จะใช้แบบนามปี)

2) อ้างอิงแยกเนื้อหา

(บรรณานุกรม / รายการอ้างอิง)

เขียนรวบรวมรายการที่อ้างในเนื้อหาแยกเป็นอีกหน้า มี 2 แบบ คือ แยกไว้ท้ายบท และแยกไว้ท้ายเล่ม

อ้างอิง ในเนื้อหา รูปแบบ APA

- การเขียนอ้างอิงโดย**ระบุชื่อ และปี** ของเจ้าของข้อความ พร้อมกับเนื้อหาเพื่ออ้างอิงข้อความ คำพูด ผลการวิจัย ผลสรุป ข้อคิดเห็น

*รูปแบบการอ้างอิง	(นาม, ปี)
	(นาม, ปี, หมายเลขหน้า)
	(นาม, ปี; นาม,ปี)
	นาม (ปี)
	นาม (ปี) และ นาม (ปี)
ระบุ นามปี	(Surname, Year)
	(Surname, Year, Page)
	(Surname, Year; Surname, Year)
	Surname (Year)

* ถ้ามีการอ้างอิงหลายคนพร้อมกัน ควรจัดเรียงตามลำดับตัวอักษร

อ้างอิง ในเนื้อหา รูปแบบ APA

ตัวอย่าง

รูปแบบที่ 1 ชั้นต้นประโยค

ธานินทร์ ศิลป์จารุ (2560) อธิบายว่า การสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้วิจัยว่าต้องการสุ่มใครบ้าง เช่น ต้องการเก็บข้อมูลจากคนในกลุ่มนี้เท่านั้น

รูปแบบที่ 2 ท้ายประโยค

การสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้วิจัยว่าต้องการสุ่มใครบ้าง เช่น ต้องการเก็บข้อมูลจากคนในกลุ่มนี้เท่านั้น (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560)

รูปแบบการเขียนอ้างอิง APA (American Psychological Association 7 th edition)

หนังสือ

รูปแบบ

อ้างอิงในเนื้อหา : (ชื่อผู้แต่ง, ปีพิมพ์)
บรรณานุกรม : ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (พิมพ์ครั้งที่). สำนักพิมพ์. URL (กรณีเป็นออนไลน์)

ตัวอย่าง

อ้างอิงในเนื้อหา : (อนุพันธ์ นิติชัย, 2555)
บรรณานุกรม : อนุพันธ์ นิติชัย. (2555). ตำนาน 77 จังหวัด. ไทยควอลิตี้บุ๊คส์.

• หนังสือ (ภาษาไทย)

การเขียนบรรณานุกรม:

ชื่อ✓ชื่อสกุล✓(ปีที่พิมพ์)✓ชื่อหนังสือ✓(ครั้งที่พิมพ์)✓สถานที่พิมพ์✓สำนักพิมพ์.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS (พิมพ์ครั้งที่ 17). นนทบุรี: เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์.

• หนังสือ (ต่างประเทศ)

การเขียนบรรณานุกรม:

ชื่อสกุล✓ชื่อต้น✓ชื่อกลาง✓(ปีที่พิมพ์)✓ชื่อหนังสือ✓(ครั้งที่พิมพ์)✓สถานที่พิมพ์✓สำนักพิมพ์.

Cooper, D. R., & Schindler, P. S. (2014). *Business Research Methods* (12th ed.). The United States of America: McGraw-Hill/Irwin.

เว็บไซต์

รูปแบบ

อ้างอิงในเนื้อหา : (ชื่อผู้สร้างสรรค์ผลงาน, ปีที่เผยแพร่)

บรรณานุกรม : ชื่อผู้สร้างสรรค์ผลงาน. (วัน เดือน ปีที่เผยแพร่). *ชื่อบทความ*. ชื่อเว็บไซต์. URL

ตัวอย่าง

อ้างอิงในเนื้อหา : (สมน พดุงไทย, 2565)

บรรณานุกรม : สมน พดุงไทย. (24 กรกฎาคม 2565). *The Voice All Stars เปิดสัปดาห์เคลือบทอง การกลับมาในวันที่เติบโตของ 'เสียงคุณภาพ' ที่คุ้นเคย*. The Standard. <https://thestandard.co/the-voice-all-stars-2/>

- การเขียนบรรณานุกรม: ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

ชื่อ ✓ ชื่อสกุล ✓ (ปีที่แก้ไขหรือปรับปรุงข้อมูล). ✓ ชื่อเรื่อง. ✓ สืบค้น ✓ เดือน ✓ วันที่, ✓ ปี,
✓ จาก ✓ แหล่งสารสนเทศ.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2558). สศก. *เร่งวิจัยโลจิสติกส์ 5 สินค้าเกษตรสำคัญ*. สืบค้น
มิถุนายน 13, 2561 จาก <http://logistics.oae.go.th/web/p/html/page/N7>

วารสาร

รูปแบบ

อ้างอิงในเนื้อหา : (ชื่อผู้แต่ง, ปีพิมพ์)

บรรณานุกรม : ชื่อผู้แต่ง. (ปี). ชื่อบทความ. *ชื่อวารสาร*, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้า. URL
(กรณีเป็นออนไลน์)

ตัวอย่าง

อ้างอิงในเนื้อหา : (ปรีดี ปลื้มสำราญกิจ, 2565)

บรรณานุกรม : ปรีดี ปลื้มสำราญกิจ. (2565). การตลาดของห้องสมุดไทยในศตวรรษที่ 21. *วารสารการอ่าน*, 26(1), 15-36. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/rdj/article/view/253974>

- บทความในวารสาร หรือนิตยสาร (ภาษาไทย)
การเขียนบรรณานุกรม:

ชื่อ ✓ ชื่อสกุล ✓ (ปีที่พิมพ์) ✓ ชื่อบทความ ✓ ชื่อวารสาร, ✓ ปีที่(ฉบับที่), ✓ หน้าที่ตีพิมพ์
บทความ.

จิราวรรณ สมหวัง. (2561). การพัฒนาศักยภาพแหล่งเรียนรู้สำหรับการจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตร
ปลอดภัย (กระท้อน) แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในจังหวัดลพบุรี. วารสารบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 11(2), 63 - 75.

- บทความในวารสาร หรือนิตยสาร (ภาษาอังกฤษ)
การเขียนบรรณานุกรม:

ชื่อสกุล ✓ ชื่อต้น ✓ ชื่อกลาง ✓ (ปีที่พิมพ์) ✓ ชื่อบทความ ✓ ชื่อวารสาร, ✓ ปีที่(ฉบับที่),
✓ หน้าที่ตีพิมพ์บทความ.

Sohn, J., Woo, S., & Kim, T. (2017). Assessment of logistics service quality using the
Kano model in a logistics- triadic relationship. **The International Journal of
Logistics Management**, 28(2), 680 – 698.

thank
you